

ת"פ 28994/04/16 - מדינת ישראל נגד חמיס סלאימה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 28994-04-16 מדינת ישראל נ' סלאימה(עציר)

בפני
בעניין: כבוד השופט ירון מינטקביץ
מדינת ישראל ע"י עו"ד טל מושקוביץ

המאשימה

נגד

חמיס סלאימה

הנאשם

ע"י עו"ד חאג' מופיד

גזר דין

רקע

הנאשם הורשע על פי הודאתו בשני אישומים: הראשון עניינו עבירות גרם מוות ברשלנות והסעת שוהים בלתי חוקיים והשני עניינו עבירות הסעת שוהים בלתי חוקיים והסעת נוסעים מעל המותר.

הודאת הנאשם באה בעקבות הסדר דיוני, אשר כלל תיקונים בכתב האישום ללא הסכמה בענין העונש.

אישום ראשון

ביום 4.2.16 אדם בשם חסן דרדון פנה אל הנאשם וביקש ממנו להסיע מגדר ההפרדה באל-ראם אל שכונת עיסוויה בירושלים שלושה תושבי ג'נין, אשר אין להם אישורי שהיה בישראל. הנאשם נעתר לבקשה ובאותו יום בשעות הצהריים אסף למכוניתו משכונת בית חנינא שלושה תושבי שטחים (להלן: **המפגעים**). מעובדות כתב האישום עולה, כי המפגעים עברו את הגדר באמצעות חבל, כשהם לבושים "בגדים מכובדים" ומדיפים ריח בושם. כמו כן כל אחד מהמפגעים החזיק בידו שקית תפוחה.

הנאשם הסיע את המפגעים למסגד בשכונת עיסוויה ועזב את המקום.

לאחר מכן, בסמוך לשעה 14:00, הגיעו שלושת המפגעים לשער שכם ושם ביצעו פיגוע ירי ודקירה, בו נרצחה שוטרת מג"ב הדר כהן ז"ל, בעת שעמדה על משמרתה. שוטרת נוספת, רות מורי, נפצעה מדקירות רבות.

בשל כך הורשע הנאשם בעבירות של גרם מוות ברשלנות והסעת שוהים בלתי חוקיים.

אישום שני

ביום 26.3.16, בסמוך לשעה 8:00, הסיע הנאשם ברכו חמישה שוהים בלתי חוקיים בכביש מס' 1, מכיוון ירושלים לתל אביב. ברכב בו נהג הנאשם מותר להסיע ארבעה נוסעים בלבד (מלבד הנהג).

עמוד 1

בשל כך הורשע הנאשם בעבירות של הסעת שוהים בלתי חוקיים והסעת נוסעים מעל המותר.

עמדות הצדדים

ב"כ המאשימה טענה כי מידת רשלנותו של הנאשם באישום הראשון גבוהה, שכן נסיבות הסעתם של המפגעים העידו כי אינם נכנסים לירושלים לצרכי עבודה. לדבריה, על פי רוב הדגש בענישה בעבירות של הסעת שב"ח הוא הנזק הפוטנציאלי העלול להגרם מהמעשים, אך במקרה שלפני הנזק התממש. כן הפנתה לכך שהנאשם הסיע שוהים בלתי חוקיים פעם נוספת, לאחר הארוע מושא האישום הראשון. לאור אלה ביקשה להשית על הנאשם עונש כולל של 42 חודשי מאסר בפועל.

ב"כ הנאשם שם דגש על נסיבותיו האישיות, ובהן העדר עבר פלילי ובעיות רפואיות שונות. בטיעונו התייחס לכך שלשיטתו מידת רשלנותו של הנאשם נמוכה, שכן לא היתה לו סיבה קונקרטית לחשוד בנוסעים כי הם מפגעים. עוד הפנה להודאתו של הנאשם ולחרטתו על מעשיו.

לאור אלה ביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם הוא מאסר בפועל, לתקופה שבין שנה לשנתיים.

הנאשם ביקש לומר את המילה האחרונה. בדבריו הביע צער על הארוע ואמר כי הוא סובל מסיוטים הקשורים בו, בהם הוא רואה את פניה של השוטרת המנוחה. עוד אמר כי הוא סובל מבעיות רפואיות שונות וביקש את רחמי בית המשפט, על מנת לחזור אל שגרת חייו ולגדל את בנו.

מתחם העונש - האישום הראשון

הנאשם אסף מגדר ההפרדה שלושה נוסעים, על פי תיאום מוקדם, והמתין עד שיעברו את הגדר באמצעות חבל. האיסוף היה בשעת צהריים והנוסעים נשאו עמם שקיות תפוחות ולבשו מה שהוגדר בכתב האישום "בגדים מכובדים".

מהנסיבות, ברור היה לנאשם כי מדובר בשוהים בלתי חוקיים, שהרי הם חצו את הגדר באמצעות חבל. כמו כן, לאור השעה ולבושם של הנוסעים, הנאשם היה צריך להבין כי אין מדובר בפועלים בדרכם עבודה. גם העובדה שהשלושה נשאו שקיות תפוחות בידיהם היתה אמורה לעורר בלבו של הנאשם חשד ביחס למטרת כניסתם. אם בכל אלה לא די, הארוע היה בתקופה מתוחה מהבחינה הבטחונית, רוויה בארועי טרור שונים.

למרות כל סימני האזהרה, הנאשם הסיע את שלושת השוהים הבלתי חוקיים מגדר ההפרדה למסגד בשכונת עיסוויה. למרבה הצער, אותם שוהים התגלו כמפגעים, אשר ביצעו פיגוע ירי רצחני בו קיפדה חייה שוטרת אחת ושוטרת שניה נפצעה מדקירות סכין.

הנאשם חטא בשתיים: בכך שהסיע שוהים בלתי חוקיים מהגדר לירושלים ובכך שברשלנותו, המתבטאת בהסעת השוהים בנסיבות שתוארו מעלה, גרם למותה של השוטרת הדר כהן ז"ל.

באשר להסעת שוהים בלתי חוקיים, הערכים המוגנים ברורים וידועים - הגנה על שלומם ובטחונם של תושבי הארץ מפני מפגעים, ושמירה על יכולתה של המדינה לבחור מי יבוא בשעריה - ואין דוגמה טובה ממקרה זה על מנת להראות עד כמה חשוב הוא האיסור על הסעת שוהים ועד כמה רבה הסכנה שבהסעתם ברחבי הארץ.

ולא מכבר נפסק בענין זה, בע"פ 617/15, מונטר (פסקאות י"א-י"ב):

י"א. המערער הורשע בעבירות חמורות הכוללות הסעת שוהים בלתי חוקיים בניגוד לחוק, ובאופן שמהווה סכנה הן לציבור הרחב הן ללקוחותיו. בית משפט זה חזר ואמר, כי חטאם של המסייעים גדול מחטאם של השוהים הבלתי חוקיים, שכן הראשונים חוטאים ומחטיאים את הרבים (רע"פ 1441/14 חמיס נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2014); רע"פ 3173/09 פארגין נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2009)). בע"פ 2784/13 מדינת ישראל נ' חמדי [פורסם בנבו] (2013) (שם הושתו 20 חודשי מאסר) נאמר כלהלן (פס' יא לפסק דיני):

...

ואכן, אדם המסייע רכב עמוס בשוהים בלתי חוקיים פוגע בבטחון המדינה, ומסייע ביצירת תשתית לפעילות חבלנית (רע"פ 3674/04 סאלם נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פס' 12 לפסק דינו של המשנה לנשיאה חשין (2006)); ונזכור כי גם אם אין בכוונת המסייע לגרום נזק בטחוני, לעולם אינו יכול לדעת בודאות מי כל נוסעיו, ומה זומם מי מהם. זאת בנוסף לסיכון התעבורתי הכרוך בהסעת 23 אנשים ברכב שאינו ערוך לכך.

י"ב. המערער ציין בערעורו, כי העונשים שהוטלו עליו חורגים במידה רבה ממדיניות הענישה המקובלת. עיון בפסיקה אינו מאפשר להלום טענה זו. הזכרנו את עניין חמדי. נזכור עוד, כי בע"פ (י-ם) 4504/09 מדינת ישראל נ' סלימה [פורסם בנבו] (2009), קיבל בית המשפט המחוזי את ערעור המדינה וגזר 15 חודשי מאסר בפועל על צעיר, ללא הרשעות קודמות, שהסיע 25 שוהים בלתי חוקיים. די במקרים שהוזכרו להראות, כי שבעת חודשי המאסר בפועל שהוטלו על המערער אינם חורגים ממדיניות הענישה המקובלת.

וכן נפסק בע"פ 9406/06, פאיז:

"אכן, ראויה עבירה זו (הסעת שוהים בלתי חוקיים - י.מ.), שהמחוקק קבע לה שתי שנות מאסר - שיש בה גם פוטנציאל לניצול על-ידי ארגוני טרור, והיו דברים מעולם - למאסר בפועל"

לענין מתחם העונש ההולם את עבירת הסעת השב"ח נפסק בע"פ 2789/13, חמדי:

המתחם ההולם לעניין מסיעים, מלינים ומעסיקים בנסיבות מחמירות בעניינו צריך להיות בין 5 ל-15 חודשי מאסר, בעניין זה יש חשיבות עצומה להרתעה, כיון שהמדובר בעבירה שעיקרה כלכלי, וזאת כדי שייצא הקול הצלול מטעמנו כנגד מעשים אלה.

כפי שצינתי למעלה, במקרה שלפני מומש פוטנציאל הנזק הטמון בהסעת השוהים, שכן הם התגלו כמפגעים אשר בצעו פיגוע רצחני. אין מדובר בסיכון ערטילאי אותו יצר הנאשם, שהרי מעשיו הביאו לקיפוד חייה של שוטרת צעירה ולפגיעה קשה בשוטרת שניה.

יש להוסיף, כי הסעת שוהים בלי חוקיים היא עבירה רווחת, שרווח כלכלי ניכר בצידה, ועל כן יש להרתיע עבריינים מפני ביצועה, בדרך של הטלת עונשים מכבידים.

עבירת גרם המוות ברשלנות נועדה להגן על הערך החברתי אשר אין חשוב ממנו - קדושת החיים. מטרתה של העבירה היא לחייב את הציבור לנהוג באופן זהיר ואחראי ולהמנע מיצירת סיכונים אשר עלולים להביא לאבדן חיים.

אדגיש את המובן מאליו - אין כל טענה או הנחה, כי הנאשם חפץ בתוצאה הקטלנית של מעשיו. ועם זאת, הנאשם חרג מכל אמת מידה של זהירות והתנהלות סבירה, בכך שגרם לסיכון אשר התממש. במיוחד הדברים אמורים, כאשר הסיכון אותו יצר הנאשם לא היה תוך חוסר זהירות "סתם" אלא תוך כדי ביצוע עבירה חמורה אחרת, אשר נועדה למנוע בדיוק את הסיכון אותו גרם הנאשם במעשיו.

ונפסק בהקשר זה בע"פ 263/07, רג'בי (פורסם במאגרים):

"טוען הסנגור כי יד המקרה היא שהובילה דווקא את המערער, ולא מסיע אחר של שוהים בלתי חוקיים, להסיע את המחבל המתאבד ברכבו. נכון הדבר, אך המערער הוא אשר נטל את הסיכון על עצמו בידועו שהוא עובר עבירה של הסעת שוהים בלתי חוקיים, ולפיכך אין לו להלין כי הוא נושא בתוצאות התממשותו. היגיון דומה ניתן למצוא בעניין שונה בתכלית- עבירות תעבורה. אדם שנוהג במהירות מופרזת או באור אדום צפוי לקנסות, רישום נקודות ובמקרים החמורים ביותר לשלילת רישיון. לעומת זאת, אדם אשר הסיכון הטמון בנהיגה מעין זו התממש וגרם לתאונה בה נגדם, או חלילה יותר מאדם אחד, יואשם בעבירה חמורה בהרבה של גרימת מוות ברשלנות (ואף במקרים המתאימים בעבירה של הריגה) וישא בעונש חמור בהרבה, גם בשים לב לתוצאה (אם כי במקרה של עבירות תעבורה אין "חוליה נוספת" בה תלויה התממשות הסיכון, בניגוד להסעת שוהים בלתי חוקיים). דהיינו, כאשר אדם עובר עבירה פלילית בה הוא נוטל על עצמו סיכון להתממשותה של סכנה חמורה וממשית, ישא בעת התממשות הסכנה, הן בעונש על העבירה המקורית והן בעונש על התממשות התוצאה (אם יש לו יחס נפשי של מודעות, או כמו בענייננו רשלנות כלפיה). ובאופן יותר קונקרטי- אדם אשר מסיע שוהים בלתי חוקיים ומסייע להם לעבור את מחסומי הכניסה לישראל נוטל על עצמו סיכון להסעת מחבלים לשטחה של מדינת ישראל. כאשר סיכון זה מתממש, ומחבל שנסע ברכבו של אותו אדם מבצע פיגוע בשטחי ישראל, ישא המסיע בעונש הן עבור ההסעה הבלתי חוקית והן עבור התממשותה של התוצאה אם יוכח כי התקיימו יסודות העבירה של גרימת מוות ברשלנות. בנסיבות המקרה היתה התוצאה גרועה מכל."

בקביעת מתחם העונש בגין מכלול מעשיו של הנאשם באישום הראשון, יש להביא בחשבון את עצמת הפגיעה בערכים המוגנים, הנזק אשר נגרם כתוצאה מהמעשים ומידת רשלנותו של הנאשם:

כפי שפרטתי, עצמת הפגיעה בערכים המוגנים בעבירת הסעת השב"ח היא מקסימלית, שכן הנאשם הסיע מפגעים בדרכם לפיגוע רצחני ובכך תרם, גם אם ברשלנות ושלא בידועין, לביצוע הפיגוע - פיגוע אשר הביא למותה של שוטרת צעירה, אשר כל חייה היו לפנייה. משכך, יש מקום לקבוע מתחם המתחיל קרוב לעונש המירבי בגין עבירה זו, שהוא שנתיים.

מבחינת עבירת גרם מוות ברשלנות, יש לבחון את מידת רשלנותו של הנאשם: כפי שפרטתי למעלה, הנאשם אסף שלושה שוהים בלתי חוקיים, בשעת צהריים, כשהם לבושים בהידור ובידיהם שקיות תפוחות. מכאן ניכר בעליל כי אינם פועלים בדרכם לעבודה. יתרה מכך, הדבר היה בתקופה רוויה ארועי טרור. הנאשם התעלם מהאיסור שבחוק על הסעת שוהים בלתי חוקיים והתעלם מכל סימני האזהרה הקונקרטיים ביחס לאותם שוהים, ומכאן שרשלנותו נמצאת ברף הגבוה. אזכיר, כי רשלנותו של הנאשם אינה מתמצית בחריגה מכללי זהירות ראויים או בחריגה מהנחיות בטיחות, אלא שהנאשם עבר על איסור פלילי שבצידו עונש מאסר - ובכך חרג חריגה ניכרת מכל סטנדרט ראוי. ועם זאת, ניתן לאבחן את עניינו של הנאשם לקולא מעובדות המקרה בע"פ 4899/04, עבאסי, עליו בקשה המאשימה להסתמך, שם הנסיבות

היו אמורות לעורר חשד כי מדובר במפגע, ואף קרובות לעצימת עיניים ביחס לאפשרות זו, ועל כן נקבע כי גם מידת רשלנותו של הנאשם היתה גבוהה מאוד ואף קרובה להריגה.

לאור כל אלה, מתחם העונש ההולם את מכלול המעשים מושא האישום הראשון הוא מאסר בפועל, לתקופה שבין שנה וחצי ועד שלוש שנים.

מתחם העונש - האישום השני

על מנת שלא להאריך, אפנה שוב לערכים המוגנים והפסיקה אותם סקרתי במסגרת הדיון במתחם העונש באישום הראשון.

יש להדגיש, כי במקרה השני הנאשם הוסיף על חומרת הסעת השהים הבלתי חוקיים, בכך שהסיע ברכבו נוסעים מעל המותר. בכך יצר מלבד הסיכון הבטחוני לתושבי הארץ גם סיכון תעבורתי לשהים עצמם, אותם הסיע ברכבו בתנאים לא הולמים. מעבר לכך, הסעת שוהים היתה מאיזור ירושלים לכיוון תל אביב, לבה של הארץ.

מתחם העונש ההולם ארוע זה הוא מאסר בפועל, לתקופה שבין מספר חודשים ועד שנה.

נסיבות אשר אינן קשורות בעבירות

הנאשם יליד 1958, נשוי ואב לילד בן 13, עובד בהסעות בצורה לא סדירה ואין לחובתו הרשעות פליליות קודמות (מהתסקיר עלה כי לחובתו עבר תעבורתי מכביד, אך המאשימה לא הגישה את הגליון).

הנאשם קיבל אחריות על מעשיו והביע עליהם חרטה, הן לפני והן לפני שירות המבחן. לדבריו לא שיער כי הוא מסיע מפגעים, ומאז הארוע הוא סובל מסיטנים ונושא תחושת אשמה על חלקו במותה של השוטרת.

להערכת שירות המבחן הנאשם פעל בצורה אימפולסיבית, בשל מצוקה כספית, מבלי להפנים את תוצאות המעשים וחומרתם.

שירות המבחן ציין, כי שקל להמליץ להשית על הנאשם עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, אך נמנע מכך, הן בשל חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם והן בשל הצורך להרתיעו מלשוב ולבצע עבירות. עם זאת השירות המליץ כי בקביעת משך המאסר יובאו בחשבון ההכבדה על משפחתו והנתק מבנו.

דין והכרעה

מרבית השיקולים האישיים פועלים לזכותו של הנאשם: למרות גילו המבוגר, תיק זה הוא הסתבכותו הראשונה בפלילים, והנאשם קיבל אחריות למעשיו והביע עליהם חרטה וצער. עוד הבאתי בחשבון את מצבו הבריאותי, אשר יש להניח כי מקשה עליו את תקופת המאסר.

מנגד, נתון משמעותי הפועל לחובת הנאשם הוא העובדה שפחות מחודשיים לאחר שהסיע שלושה מפגעים וגרם בכך למותה של שוטרת, הוא שב והסיע שוהים בלתי חוקיים. עניין זה מעיב על חרטתו וצערו של הנאשם, ומלמד כי לא הפיק לקחים מהנזק אותו גרם. התקשיתי מאוד ליישב בין הבעת החרטה של הנאשם על מעשיו והבעת הצער על מותה של השוטרת הדר כהן ז"ל, ובין ביצוע עבירה זהה תוך זמן קצר.

לאור אלה, ראיתי להשית על הנאשם ביחס לאישום הראשון עונש הנמצא בצדו הנמוך של המתחם, וביחס לאישום השני עונש הנמצא בצדו הבינוני של המתחם, תוך חפיפה מסוימת בין העונשים.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. שנתיים מאסר בפועל. המאסר ימנה החל מיום המעצר, 4.4.16.
- ב. שבעה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק הכניסה לישראל על או סעיפים 304 ו-338 לחוק העונשין, תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, ח' תשרי תשע"ז, 10 אוקטובר 2016, במעמד הצדדים.